

Zienswijze op het Voorstel Wet op de Defensiegereedheid (Wodg)

Deze zienswijze betreft een reactie op het Voorlopig Ontwerp van de Wet op de Defensiegereedheid (Wodg), dat ter internetconsultatie is voorgelegd. De zienswijze richt zich op mogelijke strijdigheden met de Grondwet, het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) en het oorlogsrecht. Daarnaast worden inhoudelijke en procedurele bezwaren benoemd die zien op de rechtsbescherming van burgers, proportionaliteit en democratische controle.

1. Juridische Bezwaren

- De wet schept permanente bevoegdheden zonder parlementaire toetsing, wat strijdig is met het legaliteitsbeginsel uit art. 1 Grondwet.
- De wet biedt onvoldoende waarborgen voor de bescherming van persoonsgegevens en privacy (art. 10 Gw en art. 8 EVRM).
- De AVG wordt gedeeltelijk buiten werking gesteld voor Defensie, met vage definities en een zwak toezichtregime (zie DPIA).
- De scheiding tussen vredes- en oorlogsrecht wordt verwaterd; de wet functioneert als permanente para-noodwetgeving.

2. Grondrechten en Proportionaliteit

- De structurele gegevensverzameling, monitoring en inlichtingenverwerking leidt tot chilling effects op burgers.
- Er ontbreekt een noodzaakstoets op casusniveau, terwijl dit vereist is onder art. 8 EVRM.
- De afwijking van milieu-, luchtvaart- en erfgoedwetgeving zonder bezwaarprocedure is disproportioneel en ondermijnt het rechtszekerheidsbeginsel.

3. Democratische Controle en Transparantie

- Belangrijke uitvoeringsregels worden via AMvB's vastgesteld, buiten de directe controle van de Staten-Generaal.
- De wet is 'altijd aan' en dus niet gebonden aan een concreet dreigingsniveau, wat leidt tot structurele bevoegdheidsverruiming zonder politieke heroverweging.

4. Rechtspositie Reservisten en Werkgevers

- De wet noemt inzet van reservisten, maar biedt geen structurele arbeidsrechtelijke bescherming voor deze groep (zie BW art. 7:670).
- Werkgevers van reservisten worden mogelijk disproportioneel benadeeld bij langdurige inzet zonder voldoende compensatie of bezwaarstructuur.

5. Verzoek tot heroverweging en aanpassing

De ondergetekende adviseert de wetgever de volgende punten te heroverwegen:

- Beperk de gelding van de wet tot duidelijk gedefinieerde dreigingsniveaus (bijv. via NCTV-schaal).
- Hervorm de regeling tot een tijdelijk wetgevingsinstrument, met evaluatie- en sunsetbepalingen.
- Veranker meer waarborgen in de wet zelf in plaats van via AMvB.
- Behoud de volledige werking van de AVG en geef de Autoriteit Persoonsgegevens expliciete toetsbevoegdheid.
- Verbeter de arbeidsrechtelijke bescherming voor reservisten en de compensatiestructuur voor civiele werkgevers.

Deze zienswijze wordt ingediend uit zorg voor het behoud van rechtsstatelijkheid, democratische controle en bescherming van fundamentele rechten bij structurele uitbreiding van militaire bevoegdheden in vredestijd.